

eller paa andet Danff, den almindelige Statskasse, skal betale Værdien af den hele Afløsning af Bropenge og Brokorn. Jeg maa dertil bemærke, at hvad angaaer Hovedlandeveiene, saa er den samme Regel fulgt i Regjeringens Udkast, ligesom den ogsaa allerede er gjort gjældende i ældre Bestemmelser; hvad derimod de mindre Landeveie og Biveiene angaaer, er det jo en vittelig Sag, at Bestemmelserne dertil udredes af Communerne. Den ærede Forslagskiller har dog ikke villet, at de ommeldte Godtgjørelser skulle udredes af disse, men af Statskassen. Men naar man tillige henseer til, at der her handles om Byrder, som i mange Aar, sædvanlig i flere Menneftaalder og oftest saa længe have været knyttede til enkelte Eiendomme, at det for mangfoldige Gier endogsaa vil være ugjortligt at oplyse deres første Oprindelse, og at det er Byrder, der have været beregnede ved Kjøb og Salg af de omhandlede Eiendomme, saa skjønner jeg ikke Andet, end at det, med Hensyn til hvorledes saadanne Byrder skulle kunne afløses, vilde være et aldeles forkasteligt Princip, at de Vedkommende paa Statskassens Beføstning skulde have den Pengesfordeel, som Afløsningen af Byrden vil give, som vel for enhver især er liden, men sammenlagt for alle bliver betydelig: den er for et enkelt Amt calculeret til en Udgift af 45,000 Rd. Det er et saa farligt Princip, at man her, ved at indbringe en sliq Lov, og erhverve en Pluralitet derfor i Thinget, skulde kunne fra enkelte private Mænd oversføre Byrder paa Statskassen, at jeg har fundet mig foranlediget til at forelægge Sagen for det samlede Ministerium, og jeg skal da ei undlade at meddele det eenstemmige Resultat af denne Conference, at man i sin Tid maatte fraraade Hs. Majestæt at sanctionere en saadan Lov, om den gif igjennem paa Rigsdagen, hvad jeg dog ikke antager den kan. Dersom der er enkelte Tilfælde, hvor der er særegne Grunde, navnlig i Henhold til enkelte Skjøder, som kunde begrunde nogen Forpligtelse for Staten, vil jeg slet ikke nægte, at der da i disse enkelte Tilfælde kunde gøres Krav paa Statskassen; men det er noget ganske andet,

hvorpaa det omhandlede almindelige Lovforslag gaaer ud. Man maa vel lægge Mærke til, at denne Lov angaaer alle Broer i hele Kongeriget, til hvilke der svares Brokorn eller Bropenge, og at der saaledes ifølge Forslaget uden Videre skulde tages Capitaler fra Statskassen og gives Private. Det er dette, som jeg paa det Bestemteste maa erklære mig imod. Dersom man derimod vil gaae ud fra den Ansættelse, at Amtene skulle skaffe fuldstændig Færdsselsfrihed paa de mindre Landeveie, og derfor overtage Afløsningen for disse, saa vilde jeg vel ogsaa finde det ubilligt og fraraadeligt, at det hele Amt saaledes skulde betale, for at skaffe enkelte frie for Brokornsafgiften, som paaligger deres Eiendomme; men det er dog ikke en Grundsætning, som saaledes staar i Strid med det hele Forholds Natur, som den førstnævnte vilde. Jeg maa imidlertid, som sagt, ogsaa fraraade en saadan Ordning, hvilket iøvrigt findes udviklet i Udkastets Motiver.

Da denne Sag iøvrigt frembyder flere Tvivlsmaal, tør jeg vel forudsætte, at der vil blive nedsat et Udvalg til at behandle dette i det Hele forviklede Anliggende, som navnlig har kostet Ministeriet megen Umage at faae ordnet, og jeg skal derfor ikke paa Sagens nærværende Trin gaae dybere ind paa Sagen, men afvente de maastee flere Forslag, som man vil gjøre til Forandring i saadanne Puncter, hvor Ministeriet, ved at ordne de enkelte Tilfælde, antages ikke at have truffet det Rette.

Det kan gjerne være, at der findes et forholdsviis ringe Antal Broer — jeg troer den ærede Rigsdagsmand nævnte nogle og Tyve — for hvilke Broafgiften i ældre Tider muligviis ad Raadensvei, ved Kongelig Resolution, er bleven afløst af Statskassen; men om saadanne enkelte Afløsninger foreligger der her ingen Oplysning, og da det i ethvert Tilfælde har været en Raades Sag, kunne sliqe enkelte Afgjørelser ikke paaberaabes som Himmel for en almindelig Lovregel. Da jeg nu, som sagt, tør forudsætte, at der vil blive nedsat et Udvalg, skal jeg for Tiden ikke opholde det ærede Thing med flere i det Enkelte gaaende Bemærkninger.